

Moleta (Pesem v prozi) itd. — „Slavjanski Glas“ v Sofiji je objavil v svoji let. prvi številki (str. 6) prevod Prešernove „Zdravice“. Isti list je natisnil to Prešernovo pesem že pred tremi leti (1907, V. let., št. 2) v prevodu K. Popova; ker pa je ta netočen, je oskrbel S. Čilingirov, novega in sicer — po Korševem ruskem prevodu. — Zadnji trojni snopič „Slovanskega Prehleda“ prinaša 11 Župančičevih pesmi v češkem prevodu, ki je dokaj gladek, saj ga je tudi tokrat oskrbel dobri poznavatelj naše novejšje književnosti, g. Jaromír Borecký. Pesnikovo sliko, ki je dodana prevodom, smo srečali v „Slov. Prehledu“ že pred desetimi leti (II, 355), in ta golobradi mladenič ni več podoben, sedanjemu Župančiču. — Založnik Otto v Pragi je izdal knjigo Cankarjevih novel v prevodu gđe. M. Noskove, ki je oskrbela tudi prevod Cankarjevih „Hlapcev“. — „Knihovna vybrané četby“ v Pragi je začela izdajati prevode iz Meškove knjige „V tihih večerih“, ki jih je oskrbel Rud. Linhart.

Polom „dr.“ Karla Maya. — „Kunstwart“ XXIII, 9, str. 191—193, prinaša sledečo biografijo tega, pač vsakemu slovenskemu izobražencu vsaj po imenu znane pisatelja. K. May je bil v svoji mladosti štipendijat na učiteljskišči v Waldenburgu (v vratislavskem okraju). Dasi so ga tam zaradi tatvine odslovili, vendar je lahko drugje dovršil svoje študije in je bil celo nastavljen za učitelja. V tej dobi je bil zaradi tatvine zaprt šest tednov. Ko je kazen presedel, je ukradel nekemu kovaču zbirko ponarejenih ključev in začel delati na veliko z vlomi. Za to so ga vtekli za štiri leta v ječo in potem v prisilno delavnico. Ker je, ko so ga od tam izpustili, zopet kradel, so ga zasledovali s tiralico. V zvezi s svojim nekdanjim šolskim tovarišem, vojaškim begunom, je organiziral pravcato tolovajsko družbo, ki si je znala na razne načine pridobivati denar, posebno pa z napadi na uboge branjevke. Preoblečen v vladnega geometra, se je dal May navidez podkupiti od kmetov in je tako mnoge osleparil. Zopet so ga zaprli za štiri leta. Po takih neprilikah pa je postal bolj previden. Ko je bil še pod policijskim nadzorstvom, je pisal niti katoliško krščeni May pobožne povesti za neki katoliški list (Deutscher Hausschatz) in kolportažne umazane romane. Uspeh mu je pokazal, da se dá z moralnimi, katoliško pobarvanimi romani več zaslužiti nego z nevarno obrtjo, ki ne spada pod obrtni zakon. Pridobil si je tako velikanski ugled in zveze z najvišjimi sloji. Svoje „popotne“ romane je sicer že davno prej napisal, predno je prišel preko nemških državnih mej, pa to njegovemu ugledu ni nič škodilo. V leksiku pisateljev za leto 1898. pravi sam, da je prevajal iz arabščine, turščine, perzijsčine, kurdščine in raznih indijanskih jezikov, dasi so mu bili takrat vsi ti jeziki komaj po imenu znani. Svoj doktorat je moral leta 1905. preklicati, ker se je pokazalo, da one „ameriške“ univerze, ki mu ga je baje podelila „honoris causa“, v Ameriki in drugje na svetu sploh nikjer ni.

Po „Kunstwartu“ je vse to samo del onega, kar se Mayu v Nemčiji javno očita. To pa niso samo posamezni delikti, ampak vrsta dejanj, ki jih je May literarno izrabil. Sedaj je — baje — opustil samo to, kar bi ga lahko spravilo v neljubo dotiko z državnim pravdnistvom, po svojem bistvu in svoji notranjosti pa je ostal stari May. Urednik „Kunstwarta“ Avenarius se je po dolgih letih in treznem preudarku odločil izpregovoriti jasno besedo o tem možu — prisiljen po raznih vzrokih. Kolportaža in May sta pripravljala tla za manj vredno in naravnost škodljivo literaturo, ki nosi imena Nicha Casterja, Holmesa in drugih. Vrhutega se je v Nemčiji ustvaril pravcati krog oboževalcev, ki so zrl v K. Mayu ne le nedosežnega pisatelja, ampak tudi vzgojitelja. Višek tega oboževanja je bil do-

sežen s knjigo „Karl May als Erzieher“, ki je klasičen pendant Langbehnovi „Rembrandt als Erzieher“. Zanimivo je, da je takrat neki župnik pisal Mayu: „Zdi se mi, da je Vaš vpliv na nemški narod večji ko Shakespearejev.“ Ker pa prenese vsako slovstveno delo v čitateljevo dušo ne le to, kar je jasno povedano, ampak tudi nečutne izraze in odseve pisateljeve osebnosti, potem je pač jasno, kaka javna nevarnost je v tem, če se nemškemu narodu stavi in vsiljuje za vzgojitelja navaden lopov. Zato je vsa pošteno misleča javnost interesirana na tem, da se pove in dožene, kaj in kak človek je prosluli K. May. — Zadnjo besedo v tej zanimivi literarni pravdi je med tem že izreklo sodišče.

Razni vzroki so nas privedli do tega, da govorimo na tem mestu o tem pisatelju. May si je pri nas ustvaril velik krog občudovalcev in našel celo enega posnemalca. Tudi je primerno, da natančneje informiramo naše izobraženstvo o pisatelju, čigar spisi so skoro največja duševna hrana naše srednješolske mladine v dobi, ko je najbolj dovzetna za duševne vtiske, o pisatelju, ki je pač edini zastopnik modernega nemškega slovstva, s katerim se naš dijak bliže seznani. Kdor ve, da so po naših srednješolskih zavodih in internatih v knjižnicah, ki so namenjene mladini, zbrana kompletna dela tega „brumnega“ pisatelja, ta bo umel, da je to pojasnilo tudi naravnost potrebno. — Pa še nekaj! Ameriški „Glas Naroda“ prinaša že leta Mayeve popotne romane v listku in jih potem ponatiskuje. Kolikor razvidimo iz njegovih književnih naznanil, bodo imeli naši bratje v Ameriki kmalu celega slovenskega „Maya“. Tudi v Ljubljani je že izšlo par manjših prevodov. Naši bratje v Ameriki bi storili mnogo bolje, če bi še nadalje tako brezvestno in oderuško ponatiskovali romane in novele naših najboljših piscev (Kersnik, Tavčar, Cankar . . .), kar delajo tudi ameriški Nemci, Angleži itd., ki kakor Amerika sploh nimajo nobenih pomislov, sistematično krasti literaturo „stare domovine“, nego pa da bi tratili tisk in papir za Maya. Na Slovenskem izide — hvala Bogu! — vsako leto toliko izvirne (ali vsaj dobre prevedene) literature, da zadostuje za vse leto za listek v lačnih predalih treh ameriških slovenskih dnevnikov. In če zmanjka boljših, pa lahko sežejo po Balohu, A. Kalanu itd., Karla Maya pa lahko vsi skupaj mirno prepustimo Nemcem.

J. A. Glonar.

Björnstjerne Björnson, poleg Ibsena največji dramatik sedanje dobe, globok mislec in zagovornik vseh zatiranih, je umrl 27. aprila t. l. v Parizu. Pesnikovo truplo se prepelje na državne stroške v Kristijanijo ter se pokoplje s kraljevsko častjo, saj je politična samostojnost Norveške njegovo delo.

Slovenski prevod „Jevgenija Onjegina“ O izvajanjih g. dr. Ivana Prijatelja na str. 244. letošnjega „Ljublj. Zvona“ mi je pripomniti to-le: 1. Res se mi hvala Bogu ni treba skrivati za faktorjev hrbet; ne skrivam se za hrbet nikogar. Stvar je bila taka: Vprašal sem gospoda faktorja, ali bi mu bilo drago, da bi tudi jaz čital korekturo (torej dva). Faktor je odgovoril, da bi bilo to prav dobro. Gospod faktor je moje vprašanje smatral za mojo željo, jaz pa njegov odgovor za njegovo željo. In tako se zdiva lahko oba „želeča“. — 2. Imprimatura si jaz nisem lastil. — 3. Pravopisa nisem dosledno izpremenil, ker se je pokazalo brž pri prvi poli, da bi to zavračevalo tisk.

Dr. Fr. Ilešič.

